

NÉPNEVELŐK LAPJA

Nevelés-oktatásügyi és társadalmi hetilap.

A Magyar Tanítók Otthonának,
a Tanítók Országos Bizottságának és a Budapesti Tanító-testületnek

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

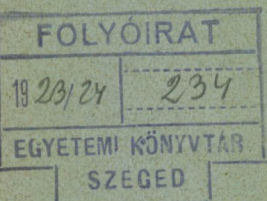
Felelős szerkesztő:

SZABÓ BUGÁTH LÁSZLÓ

Budapest, VII. ker., Damjanich-utca 34. szám,

Kiadó: MAGYAR TANITÓK OTTHONA.

Budapest VIII., József-körút 8. szám.

BUDAPEST, 1905.

ELEK LIPÓTKÖNYVNYOMDAJA

VII., Kertész-utca 20.

Intelligens orvosilag képzett
massirozónő, kéz- és arc-ápoló,

hidegvizgyógykura kezelőnő ajánlkozik.

Ugyanott egy koncert-zongora is eladó.

Király-utca 69, földszint 2, lépcsőház.

A Népevelők Lapja hirdetési kezelésége: Krausz S., Andrásy-ut 50.

Férfiöltönyt

divatos szabással, gyapju-
szövetből készít mérték után
finom kivitelben **25 k.-rét**

Lichtmann Sándor
szabómester,

Bpest, Rottenbiller-u. 4/b.

Vidékre minták bér. küldetnek.

Fuchs és Társa

ékszerész

Bpest, Károly-körút 28.

(központi városház.)

Vesz törött aranyat, ezüstöt, drága-
köveket, gyöngyöt, régiséget a leg-
magasabb napi árban.

Elad részletre

legelőnyösebb feltételek mellett
arany és ezüst ékszereket.

ALAPITTATOTT 1873-ban.

LASZK MIKSA kárpitos és diszitó ==

Budapest, VII., Rombach-útca I. (Dob-útca sarok).

Ajánlja magát minden e szakmába vágó munkák elkészítésére
a legjutányosabb árak mellett.

Kárpitos-butorok és matracok részletfizetésre is kaphatók.

Ablakdiszitések a legizlésesebben eszközöltetnek.

Alapított 1880. évben.

Kérjen ingyen és bérmentve árjegyzéket.

Iskolai jutalomkönyvekből

olcsó leszállított árakon nagy választék

ADORJÁN TESTVÉREK

könyvkereskedésében

Budapest, VII., Erzsébet-körút 16. szám.

Kérjen ingyen és bérmentve árjegyzéket.

FIGYELEM!

FIGYELEM!

NÉPNEVELŐK LAPJA

NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI- ÉS TÁRSADALMI-HETILAP

A MAGYAR TANÍTÓK OTTHONÁNAK,

A TANÍTÓK ORSZÁGOS BIZOTTSAGÁNAK és a BUDAPESTI TANÍTÓTESTÜLETNEK
HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetés: egy évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **SZABÓ BUGÁTH LÁSZLÓ.**

Az országos ifjúsági tornaverseny.

A kétnapig tartó országos ifjúsági tornaverseny, mely arányát tekintve páratlanul áll az eddigiek között, örökké felejthetetlen emlékeket hagyott lelkünkben. Páratlanul áll már csak azért is, mert a testi erő fejlesztésének impozáns megnyilatkozásain kívül olyan külső szimptomák nagyszerűségében volt alkalmunk gyönyörködni, melyek megerősítik szívünkben a büszkeség érzetét, reménységet érlelnek meg bennünk egy bekövetkezendő szebb jövő iránt.

A Szózat és Himnusz hatalmas akkordjai harmincezer embernek kulcsolta imára kezét, s mikor ebbe az isteni harmóniába, talán a felsőbb erők titokzatos akaratára belesírt a Kossuth-nóta mélabus hangja, egetverő lelkesedés tört ki a szivekből. Olyan fönséges, elragadó volt e jelenet, hogy hatása alatt szinte el akartuk felejteni azt a szolgálai fejtelenséget, melyet a rendezőség egyikének okvetlenkedése okozott.

Én édes Istenem! Hát olyan nagy bűn az a Kossuth-nóta, hogy egy lelkes, faji sajtóságainktól átszellemült ifjúság ajkán meg ne csendülhetne, pláne akkor, amidőn a szunnyadó nemzeti erő dokumentálásáról van szó? Mi, tanítók, kik a Kossuth-nótát, mint dicső történelmi multunk egyik legérdekesebb megnyilatkozását plántáljuk növendékeink szívébe, csak megbotránkozásunknak adunk kifejezést, mikor annak lepisszegését éppen a rendezőség részéről kellett meghallanunk.

A másik sajnálatos megfigyelés, melyet a lefolyt ifjúsági tornaverseny alkalmából észlelnünk kellett, bennünket, tanítókat, már sokkal közelebbről érint. Közelebbről érint már csak azért is, mert egy leendő generációról van szó. Abban az ötezer főnyi impozáns tömegben

mely nemes versenyben mérte össze erőit, elenyésző csekély számban voltak képviselve a tanítóképző-intézetek növendékei.

Az államiak közül is csak egy néhány; a felekezeti meg éppen-séggel életjelt sem adtak magukról. Ha reálisan bíráljuk el a dolgot, csakhamar be fogjuk látni, hogy a részvétlenség oka nem a készületlenségben, avagy a testi erők fogyatékoságában leli magyarázatát, hanem egyes-egyedül az *anyagiakban*.

Tudjuk, hogy a tanítóképző-intézetek növendékeit a szegényebb sorsu szülők gyermekei teszik, kiknek óriási megerőltetésükbe kerül 50—60 koronát lefizetni egy ilyen alkalomra, a mai rokkant gazdasági viszonyok mellett. De, mint sok más kérdést, ezt is meg lehetne oldali egy szemérny jóakarattal. Ha az állam a résztvenni óhajtó szegény növendékeket anyagilag segíeyzné, bizonyára sokkal többen vehetnének részt a versenyen, mint most. Az államnak érdeke, hogy gyámolítója legyen egy olyan ifjúságnak, mely hivatva lesz a hazának derék munkabíró polgárykat nevelni. Ha illetékes forumok előtt megszivlelést nyernének e szavak, a jövő tornaversenyen bizonyárv sokkal nagyobb számban lesznek képviselve a tanítóképzők, mint a mostanin.

B. Olty Antal.

A kartársakért.

Az Otthon elnöksége, a minapában tartott nagy értekezlet határozataihoz hiven, megtette az első lépést a főv. tanítók nyugdíja, lakbére és drágasági pótláka ügyében. Az elhangzott kívánságokat egy beadványban foglalva össze, melyet illetékes uton a főváros közönségéhez juthat. A benyújtás idejéül péntek volt kitüzve, amikor az Otthon új elnöksége dr. *Bárczy István* tanácsos urnál bemutatkozó tisztelgését tette. Mivel azonban a hivatalos tanítótestület ugyanezekben az ügyekben szombatra kétféle „érdekkör“-t szintén tanácskozásra hit össze, az egyöntetü eljárás érdekében a benyújtást a jövő hétre kellett halasztani, amikor a testület megállapodásait is ismerni fogjuk.

A beadvány, melyet az elnök felszólítására e lap szerkesztője készített, a következő:

Tekintetes Tanács!

A fővárosi községi elemi iskolai tanítóknak a Magyar Tanítók Otthonában ez évi május 20-án tartott értekezletén kapott megbízás alapján, de a magunk kötelességérzetétől is indítatva, tisztelettel járulunk a tekintetes Tanács s általa a város törvényhatósági bizottsága illetőleg egész nagy közönsége elé, hogy mély tisztelettel felhívjuk hatóságaink figyelmét igen fontos és végső eredményében általános érdekü körülményekre.

Készített bennünket előszür az a kötelességünk, amelylyel a szé-

keszfőváros érdekeit szolgálni s ez érdekek föltételeire, ha felismertük, rámutatni tartozunk; másodsor az a tudatunk, hogy a magyar főváros népoktatásügyének magas színvonalra emelése országos nemzeti és kulturális nagy érdekekkel van kapcsolatban; harmadszor az a meggyőződésünk, hogy virágzó népoktatásügyet a legnagyobb áldozatkészség sem teremthet azoknak a megelégedettsége nélkül, akik minden napos munkájok által a magyar nemzeti népoktatásügyhöz fűződő feladatokat hivatva vannak megoldani.

Ez a meggyőződésünk kötelességünké teszi leplezetlenül és szépitgetés nélkül feltárni hatóságaink előtt azt a sajnálatos állapotot, hogy ma a főváros közel másfél ezer tanítója nem rendelkezik azzal az elégedettséggel, amely nevelő-oktató munkája sikerének nélkülözhetetlen feltétele.

Minthogy ugy fizikai, mint szellemi vagy társadalmi bajok orvosolhatásához legelső és legfőbb kellék a bajokat ismerők teljes őszinte megnyilatkozása: teljes őszinteséggel kell az imént említett állapot indító okaira is rámutatnunk.

Ez okból mély tisztelettel jelentjük a következőket:

A fővárosi tanitóság elégedetlenségének oka abban rejlik, hogy nem tapasztalja maga irányában a méltányosságnak azt az osztatlan-ságát, amelyre — meggyőződése szerint — jogosan számíthatna.

Nem tapasztalja a méltányosságot pl. a fővárosi tanitóság nyugdíj-ügyében érvényben levő eljárásnál, amelyre nézve — mint a Budapesti (hivatalos) Tanítóthstület által készített emlékirat indokoltan kimutatja — országos törvény által biztosított jogok sem érvényesülnek.

Nem tapasztalja a méltányosságot akkor sem, ha a mai lakbér illetményére esik tekintete. Mert ugyanolyan kvalifikációju s ugyanolyan, sőt kisebb törzsfizetésű tisztviselők tetemesen magasabb lakbért kapnak, mint a tanitóság, mely pedig a magyar főváros lakosságának százezrei körében az egyik legfontosabb missziót teljesíti.

Nem tapasztalja a méltányosságok abban a tekintetben sem, hogy — míg a fővárosi tanitóság a kötelességek teljesítését illetőleg évről-évre fokozottabb igényekkel áll szemben — a munkafokozódás természetes következménye, t. i. a munka jutalmának emelkedése, nemcsak nem észlelhető, de — ellenkezőleg — érezhető jövedelmi forrásoktól esik el a tanitóság.

Nehogy azonban félreértésre adjunk okot, tisztelettel biztosítjuk hatóságainkat arról, hogy a fővárosi tanitóság soha sem tért ki és soha sem is fog kitérni gondolatban sem azok elől a fokozódó kötelességek elől, amelyeket kulturális viszonyaink fejlődése időről-időre elénk szab; arra sem gondol közöttünk senki, hogy előjogokat, nem igazolható előnyöket, gyöngén indokolható jövedelmi forrásokat egyoldaluan, elfogultan védelmébe vegyen; csupán csak olyan körülmények iránt óhajtunk figyelmet gerjeszteni, amelyek elkedvtelenedés okául egészen természetesen elismerhetők.

Hogy konkrétebb formában szóljunk:

A fővárosi tanitóság — mint tények bizonyítják — szívesen meghajol azok előtt a fokozottabb igények előtt, amelyek tőle fárad-

sággal és költséggel, tehát áldozatokkal járó újabb tanulmányokat követelnek, (mint pl. gyermekmunkák, rajzreformok, új tanterv által kijelölt új irányzatok, ifjusági egyesületek, stb. stb.;) de épen akkor támad a lelkekben a lehangoltság, amidőn mindezek tekintetében igyekezünk magunkat a legszigorubb kötelességek terére utalni és — magunk és családunk számára nem hogy az anyagi botdogulásnak, de még a nélkülözéstől való mentességnek az utait sem látjuk. Mert az — minden statisztikai számsorakoztatás nélkül is — bizonyosra moodható, hogy 200—240 forintból Budapesten nélkülözés nélkül lakni nem lehet; sőt 330 frt. sem alkalmas arra az egyre súlyosodó házbérvizonyok mellett, hogy a néplélek nevelője, oktatója a maga családi fészkeben magát elégedettnak, boldognak érezze.

Ami a fővárosi tanitóság jövedelme csökkenését illeti, hogy ebben is teljes őszinteséggel szóljunk, tisztelettel kijelentjük, hogy a most folyó tanévben beszüntetett, sokféle megítélésre okot adó ismétlődő órákra célozunk. Nem akarunk ezzel semmi irányban állást foglalni; távol áll tőlünk, hogy akár védelmére keljünk, akár elítéléséhez csatlakozzunk. Csupán teljes tisztelettel mint meg nem változtatható tényre óhajtunk rámutatni, hogy az az eltörült különóraadás tényleges és valóságos jövedelmi forrása volt a tanitóságnak, évtizedeken át; nemcsak megtört. hanem hatóságilag helyeselt és szentesített jövedelmi forrása; olyan jövedelmi forrása, amelyet aunak idején — közvéleményben és hatóságainknál egyaránt — egyenesen számításba is vettek a mai tanítói fizetés kiszámításánál; tehát háztartásukban, s egész életutjukra vonatkozó számvetéseikben számításba vettek mindazok is, akik a város szolgálatában tanítói állásra vállalkoztak. Arra való tekintet nélkül tehát, hogy pedagógiai, társadalmi s etikai szempontból állást foglalnánk a bedugult jövedelmi forrás mellett, csupán arra a pusztá tényre mutatunk, hogy a tanitóság-olyan jövedelemtől esett el, amely alkalmas volt pl. lakbérhiányának pótlására, közéleti kötelességeiből kifolyó költségei fedezésére, sőt itt-ott arra is, hogy a fővárosi érlelmi viszonyok rohamos drágulása mellett a nélkülözést kevésbé érezhetővé tegye.

A fővárosi tanitóság tehát nem jogtalan előnyt sirató, igazolatlan hangulatban van, midőn ezek után lehangoltság, elkedvtelenedés, csalódottság vesz rajta erőt; hanem egy gazdaságilag s ebből kifolyólag lélektanilag is egészen természetes állapot sulya nehezede rá, midőn elesik attól, ami részére hatóságilag biztosítva volt, amivel megélhetését könnyíthette; másrészt pedig egyre fokozódó kötelességek szólítják fokozott erőfeszítésre, s egyre súlyosodó piaci árviszonyok nehezítik megélhetését.

Tekintetes Tanács!

Az a célunk, hogy becsületes, egyenes őszinteséggel elmondjuk szavak himezése nélkül azt, ami a fővárosi tanitóság körében lehangoltságot, kedvetlenséget, elégedetlenséget, csüggedést gerjeszt. Az a célunk, hogy a legbensőbb tisztelettel tisztelt hatóságaink egészen tisztán lássanak lelkünkbe s ismerjék a lelkek mélyén évődő keserőségeket. S az a célunk, hogy — mivel fájdalommal, elégedetlenséggel

birkozó keblű tanitóság kevésbé alkalmas a nemzeti, társadalmi, kulturális nagy feladatok oldozgatására — mely tisztelettel kérjünk orvosló kezet a fővárosi tanitóság e lelki és gazdasági szenvedései ellenében nemcsak a tanitóság, hanem az egész főváros népoktatás ügyének jól felfogott érdekében.

Ugy hisszük, hogy tanitótársaink gondolkozását, óhajait, vágyódásait, kívánalmait helyesen ismerjük, s ezért ismerni véljük bajaink orvoslásának módozatait is. Meg vagyunk győződve, hogy a főv. tenitóság megelegetettséget hosszú-hosszu időre biztosítani lehetne, 1. nyugdíjügyének, 2. laktérilletményének méltányos rendezése által; harmadszor azáltal, ha a főváros nagylelkű közönsége a nehéz gazdasági viszonyok által teremtett időleges nehézségeket némi rendkívüli segítséggel enyhitené.

Bizonyosak vagyunk benne, hogy az egész főv. tanitóság óhajainak vagyunk tolmácsolói, amidőn a következőket kérjük teljes tisztelettel a tekintetes Tanácstól illetőleg nagybecsű támogatásával a főváros közönségtől :

1. A Budapesti (hivatalos) Tanitótestület által a főv. tanitók nyugdíjügyében beadott emlékiratnak megfelelő alapon nyugdíjügyünk sürgős rendezését.

2. A laktér ügyben :

a) a fizetési fokozatokon belül ugyanazt a laktért, amit a hasonló kvalifikációju és fizetésű főv. tisztviselők kapnak;

b) a fizetési fokozatokon túl pedig a korpótlékokkal megnövekedett törzsfizetésnek ugyanolyan százalékaival emelkedjék a laktér, amilyen százalékat képezi a tisztviselők laktére a fizetésüknek.

Ezt a b) alatti kívánságot legyen szabad még azzal különösen is indokolni, hogy a főv. tanitóságnak előlépése nincs. Egyesek lesznek ugyan igazgatókká; de ez az egésznek a sokaságához képest oly kivételes csekély része, hogy az összeségre nézve számításba nem vehető. Méltányosnak véli tehát a tanitóság, hogy az előmenetel előnyeinek hiányát legalább némileg pótolná az a velünk szemben kivételes intézkedés, hogy laktérünk a korpótlékokkal arányban legalább némileg emelkedjék.

3. A mellékjövedelem megszüntetéséből származott nehézségek elviselését némileg megkönnyitené, ha a főváros nagylelkű közönsége legalább időlegesen a mostani súlyos, mondhatnók insészes idők tartamára, drágasági pótlókkal enyhitené gyermekei nevelőinek bizonybizony súlyos gondjait.

Tekintetes Tanács!

Magyar őszinteséggel mutattuk be ezek által a főv. tanitóság lelkét emésztő bajokat, óhajtásokat. Kötelességünknek tartottuk hatóságunkat miudezekkel megismertetni. Kötelességünknek tartottuk fel-emelni kérő szavunkat az ismertetett kívánalmak kegyes teljesítése iránt.

Erős hittel hisszük s meggyőződéssel valljuk, hogy a fővárosi tanitóság megelegetetté tevésére hozandó áldozat bőségesen meghozza

gyümölcsét a magyar nemzeti műveltség céljai felé hatalmasan fejlődendő népoktatás-ügyünkben.

Miért is kérelmünket nagybecsű jóakaratokba ajánlva, vagyunk Budapest, 1905. június hava 1-én.

A Tekintetes Tanácsnak s a főv. közönségének alázatos szolgálai.

A Magyar Tanitók Otthona nevében:

Száva János,
elnök.

B. Balogh Benedek,
főtítkár.

Az Otthon tisztelgése.

A M. T. Otthona új elnökség június 2-án délben tette bemutatkozó tisztelgését dr. Bárcy István tanácsosnál a VII. ügyosztály hivatalos helyiségében.

A teljes számban megjelent elnökséget Száva János, az Otthon elnöke vezette, aki a tanácsos urat a következő beszéddel üdvözölte:

Nagyságos Urunk!

Legelső sorban a tisztelet, a benső ragaszkodás vezetett és hozott ide minket, a Magyar Tanitók Otthona teljes elnökségét Nagyságod elé.

Mint új elnökség, tisztelegni kívántunk Nagyságod előtt, a Magyar Tanitók Otthonának régi és igaz barátja, támogatója, pártfogója előtt.

Másodsorban tisztelgésünkkel azt a kérelmünket óhajtottuk kifejezni Nagyságod előtt, hogy kegyeskedjék Otthonunkat szives barátságában és pártfogásában részesíteni továbbra is, új érájában is. Ez érát nemcsak az új és fiatal erők révén mondom új érának; hanem azért is, mert a Magyar Tanitók Otthona ideális céljait és törekvéseit ez új érában gyakorlati eszközök alkalmazásával és azok segítségével óhajtjuk és akarjuk megvalósítani.

Ugy gondolkodunk, Nagyságos Urunk, hogy az Otthont legfőképpen a tagok számának gyarapításával erősíthetjük és biztosíthatjuk.

Eddig tagokat csupán az erkölcsi kötelezettség erejénél fogva szereztünk.

Ez azonban, az erkölcsi kötelezettség maga — bármily nemes és ideális erő különben — elégtelennek bizonyult. Mi az erkölcsi kötelezettséghez az egyenes, ugyszólván a személyi és a családi érdek szálait fűzzük, amidőn Otthonunk kebelében betegsegítő-szövetkezetet óhajtunk létesíteni.

Amikor azonban a betegsegítő-szövetkezet révén tagjaink számának gyarapodását és állandósítását reméljük, ugyanakkor vele a szociális életnek egyik nagy hiányát kívánjuk betölteni.

Ennek a célnak a végülére, anyagi támogatásul, egy kiadandó gyermeklap — Meseujság — jövedelmét szánánk. Ez a meseujság azonban maga is egy nemes, ideális célt szolgál: *kizá-*

rólag az iskola és a gyermek szempontjából való kultiválását a gyermek és az ifjúsági irodalomnak.

Terveink között volna még egy népszerű, a nagyközönség, a társadalom, a szülők számára szerkesztendő nevelési újság kiadása is, de ezt csak a gyermeklap sikere esetén indítanánk meg, ha t. i. ennek a gyermeklapnak és a vele kapcsolatosan rendezendő mesedélutánoknak révén sikerült a szülőket és a nagyközönséget megnyernünk.

Ime, Nagyságos Urunk, rövidre fogva, ez volna az új elnökség programja, melyet elődeink programjához csatolva, vagyis az ő törekvéseiket meg nem tagadva, sőt a mieinkkel kibővítve, kiegészítve, *teljességében és valójában szeretnénk keresztülvinni.*

E szándékunkban kegyeskedjék minket azzal a szeretettel és jóindulattal támogatni, amelylyel Nagyságod eddig is támogatta Ott-honunkat.

Mi jól ismerjük, tudjuk Nagyságod felfogását, gondolkozását, a tanitóság szabad mozgólódásáról, tevékenységéről.

E felfogás a mi reménységünk, a mi biztosítékunk.

Mi pedig a magunk részéről arról biztosítjuk Nagyságodat, hogy azt a szellemi és erkölcsi szabadságot, amelyben mi fővárosi tanítók éppen Nagyságod vezetése alatt élünk, a túlzásoktól mentesen akarjuk fölhasználni a szabad fejlődésre, önálló szervezkedésre, annak a szent ügy érdekeinek korlátai között, amelyek szolgálatára hivatásunk kötelez.

Ugy fogjuk mi föl Nagyságod egész iskolapolitikáját, hogy Nagyságod nem hivatalos szellemet, nem ugynevezett *szubordinációt* akar a székesfőváros tanitóságában meghonosítani, hanem azt a nemes együttérzést és munkálkodást, azt a tanítói szellemet, amelynek nem korlátok és határok szabnak gátat és jelölnek irányt, *hanem maga a nemes munkatér*, melyet Nagyságod immár általánosan felismert és elismert — nagyszabású iskolapolitikája a modern haladásnak eszméivel törekszik termékkennyé tenni, hatalmas munkaterv, egységes és rendszeres munkaprogramm alapján a magyar nemzeti és modern demokratikus célok irányában.

Igy iparkodunk mi Nagyságod célzatait, törekvéseit megérteni és szolgálni.

Érzem, érezzük mindnyájan, hogy e pillanatban bizonyos támadásokra — ha csak érintőleg is — de rá kell mutatnunk.

Jól tudjuk, hogy ezekkel szemben Nagyságodnak — önmagának, nincs védelemre szüksége. Mi megértettük Nagyságodat, aki szót sem ejtve a támadásokra, nyugodtan folytatja a hangosan beszélő munkát, a cselekedetet és sikert: legnagyobb védelmét.

De mi magunk érezzük benső szükségét annak, hogy, amikor a mi szeretett vezérünket méltatlanság éri, mi ezzel szemben ragaszkodásunknak, törhetetlen bizalmunknak adjunk tüntető kifejezést.

Mai tisztelgésünkkel ezt is óhajtottuk kifejezni.

Nagyságos Urunk! Az a hatalmas reform-munka, melynek végzésében Nagyságod ugyszólván már teljesen a nemzeti közéleté, hogy egyéni élete szinte beleolvad a közért való munkába, s az a gán-

csolódás, mely közben-közben, itt-ott Nagyságod ellen irányul, Kuthennek, a 60-as évek kedves költőjének Kossuth Lajosról, de talán inkább ellenségeiről írt versének ezt a szakaszát juttatja eszembe:

„A fényes nap sugarától
Futnak a vakondakok,
S mert nem látják odujokból,
Azt hiszik, hogy nem ragyog;
De a nap nem hajt reájuk,
Mindinkább tovább halad,
Megveri az igaz Isten,
Aki téged megtagad!“

Ezt kívántuk kifejezni ez alkalomból Nagyságod előtt. Ismételten kérjük szíves támogatását. Szívből óhajtjuk, hogy vezessen minket továbbra is — előre!

Az éljenzéssel kísért beszédre *dr. Bárczy* a következőleg válaszolt:

A most elhangzott, igen meleg szavakra csak röviden válaszolhatok, mivel a beszéd tartalmáról, az abban ismertetett célokról előzetesen tudomásom nem volt. Részletes nyilatkozatot tehát nem tehetek. De ez nem is szükséges.

Mióta a főváros közoktatásügyét vezetem, mindig és minden alkalommal kifejeztem rokonszenvedésem a Magyar Tanítók Otthona nagy és nemes céljai, törekvései iránt. Most változás állott be az Otthon vezetőségében; ez a változás az én rokonszenvedésemben változást nem fog előidézni. Amint eddig szívesen támogattam az intézményt törekvéseiben, most is megteszek minden tőlem telhetől, hogy az Otthon az új célokat elérhesse. Ami a hivatalos tanítótestület újra élesztését illeti, az Otthon iránt táplált felfogásomat ez az alakulás sem érinthette. Mert ez a két intézmény nem áll egymással ellentétben, minthogy mindegyiknek megvan a maga más-más munkaköre.

Mint ahogy a növényvilágban a szabad levegő, a világosság és melegség szükséges a szabad fejlődéshez, úgy képviseli az Otthon, mint szabad tanítói intézmény, a világosságot és melegséget kulturális fejlődésünkben.

Az engem ért támadásokkal szemben, kifejezett bizalmukból azt a tudatot merítem, hogy aránylag rövid hivatalos működésem alatt olyan munkakörben ahol a legnagyobb mértékben felhalmozódott személyi ügyek az ellenszenv kihívására a legalkalmasabbak s mindig el kell készülnie a támadásra, sikerült a tanítósnak abban a részében, amelyre súlyt fektettek, rokonszenvedésem elérnem. Ez a tudat csak fokozódik az által, ha önök — a népoktatás szent ügyének papjai és papnői — intencióimhoz ragaszkodással vannak.

Szerencsekívánataikat köszönve kérem Önöket, hogy e rokonszenvedésem alkalmas időben az egész Otthon előtt kifejezést adni szíveskedjenek s én az intézmény minden egyes tagjának s az egész intézménynek mindennemű kérésében, kérdésében mindig rendelkezésemre állok.

Mégegyszer köszönöm szíves ragaszkodásukat: Isten éltesse Önöket!

*

Ezután egyenkint bemutatkoztak az Otthon elnökségének tagjai, akikkel a tanácsos szivélyes szavakat váltott s akiktől végül szivélyesen vett búcsút, megigérvén, hogy a június 8-iki, Margitszigeti ünnepélyen okvetetlenül részt vesz.

„Budapest Székesfővárosi Iparos Ifjusági Egyesület.“

Ez a címe annak a fővárosi iparostanonc iskolák között ma egyedül létező egyesületnek, amely a VIII. ker. Práter-utcai tanonciskolában, *Tanos* Sándor igazgató vezetése mellett működik.

Hogy miért nincsen több ilyen egyesület a főváros más tanonciskoláiban is, arra három olyan elfogadható okkal felelhetünk, amely eléggé megmagyarázza a halogatást.

Az egyik ok szerintünk az, hogy a tanoncok fáradtságos oktatása után senki sem akar a tanítási időn kívül újabb terhet, gondot magára vállalni; a másik ok a pénz hiánya s végre, a harmadik ok az a föltevés, hogy nem lehetséges őket e keretben rendszeresen foglalkoztatni.

Ha eltűnődünk a tanoncok erkölcsileg még mindig romlott, szellemileg pedig igen gyöngének ismert állapotai fölött, bizonyára nagyon is érezzük szükségét az ilyen egyesület létezésének, mely által módot, alkalmat nyújthatunk az ifjuságnak arra, hogy szabad idejét ne az utcán, mulató helyeken, avagy rossz társaságokban, hanem az iskolában, önképzéssel, önműveléssel és szórakoztató tanulással tölthessék el, hogy így a társadalom egy tisztas zömét meghódítanunk sikerüljön az értelmiségnek, műveltségnek.

A dolognak ezen oldalával rendbejöve, annak az életben nagyon is kijáró, áldást hozó hasznáról meggyőződve, csak azon kellett még gondolkodnia a megalakítóknak, vajjon akadnak-e majd velük együtt érző, lelkes, ügyszerető s szabad idejüket díjazás nélkül feláldozó olyan tanítók, akik részt vesznek az efféle, iskolán kívül eső munkában?

S ha igen, vajjon miféle módok és eszközök igénybevételével lehetne a célt megfelelően elérni s az ifjusági egyesületet virágzásra emelni? Mindezek a kérdések ugyanis nemcsak szoros összefüggésben vannak az egyesület létezésével, sőt egyenesen azoktól függ a sorsa is.

Lelkes, buzgó kartársak azonnal jelentkeztek, akik tudásukkal és minden igyekezetükkel készek voltak az ügyet diadalra juttatni. Ami pedig a módokat és eszközöket illette, csupán a pénz előteremtése okozott némi gondot, mivel azzal mindnyájan tisztában voltunk, hogy a tanoncokat egy fillérrel sem szabad megterhelnünk; őket csak szellemi munkával lehet és kell foglalkoztatnunk, ha azt akarjuk, hogy célunkhoz jussunk.

Ezért nem volt más hátra, mint részint a hatóság, részint a nevesebb, jobb módu mesterek jóakaratu támogatásaikban bizni és munkához fogni, ami ugysis történt és egyelőre sikerrel is járt; a jövőre nézve azonban már biztosabb és rendszeresen, előre megállapított költségvetéssel kell dolgoznunk.

És most, midőn az egyesület immár három éve munkálkodik, látjuk, hogy az eszme igazán helyes, életrevaló és megtestesíthető volt; látjuk, milyen szépen fejlődik, mit azok a jelek bizonyítanak, amelyek életképességről s eredményes munkásságról tesznek tanúságot.

Örömmel tapasztaljuk, hogy tanoncaink kedvvel, szeretettel dolgoznak s vesznek részt az előadásokon; büszkén igyekeznek hivatásuknak megfelelni, hol olyan haladást mutatnak a nekik kijutó szerepekben, hogy sokszor feltünő, kiválóbb tehetséggel is találkozunk.

Midőn tehát dicsérettel és jóleső érzettel emlékezünk meg a szóban lévő ifjusági egyesületről s elismeréssel adózunk az ott eddig elért eredmények fölött: azt óhajtjuk, hogy a példát mások is kövessék, hogy így az elérendő ideális helyzet az egész vonalon, ország-szerte bekövetkezzék.

Mi, tanítók, a bennünket megillő köteleességeket mindenkor nemcsak megtesszük, hanem bebizonyíthatólag azon felül is dolgozunk, hogy a társadalomnak és édes hazánknak tőlünk telhetőleg hasznára legyünk.

Ámde ez nem elegendő; ide még az illetékes tényezők teljes mértékben való anyagi segítyezése is szükséges, mert különben a legnemesebb törekvés, a legönzettelenebb s legmesszebbmenő munkálkodás, igyekezet, vagy hiábavaló, vagy keveset érő lesz.

A szervező és intéző körökön, meg az iskolákat fenntartó hatóságokon tehát a sor, egyfelől a további megfelelő intézkedések megtétele oly irányban, hogy az ilyen ifjusági egyesületek ország-szerte, kötelezőleg megalakíttassanak, másfelől, hogy szent célokat illető ügyekben ne legyen fukarkodás és az anyagi támogatások soha el ne maradjanak.

S csak ha ezek megtörténnek és csak ha minden kínálkozó alkalmat felhasználunk az oktatásügy fejlesztésére s a művelődés biztosítására: leszünk igazán a haladás útján s jövendő el az a várvavárt boldog idő, melyben szeretett hazánk a kultur államok sorában magas színvonalon fog tündökölni.

Ezek után végezetül szabad legyen a VIII. Práter-utcai tanonciskolában fennálló s most már miniszterileg is jóváhagyott alapszabályokkal bíró ifjusági egyesület három évi működéséről, tájékozólag még néhány szót elmondanunk, illetve némi áttekintő adatokat is közzétennünk.

Az egyesület az 1902—3-ik iskolaévben a VIII. ker. Német-utcai tanonciskolában alakult s működött két éven át, minden alapszabály nélkül ugyan, de örvendetes eredménnyel.

Van az egyesületnek tisztikara, igazgatósága, választmánya és rendezősége; továbbá alapító, pártoló és rendes tagjai. Az alapító tagok egyszersmindenkorra 20 koronát, a pártoló tagok évenként

2 koronát fizetnek, míg a rendes tagok, akik csak tanoncok és segítők lehetnek, semmit sem fizetnek.

A tisztikar a tanítótestületből kerül ki, míg a választmány és a rendezőség kizárólag a tanoncok köréből alakittatik. S hogy a mesterek is belevétessenek, felügyelő-bizottság címen, nekik is munkakör juttatott.

Alapító tag ezidő szerint van: 5, pártoló tag: 13, a rendes tagok száma pedig: 354.

Az 1902—3-ik iskolaévben összesen 7 összejövetel volt; ezekhez a minden második vasárnap tartani szokott dalárdák száma nincsen hozzászámítva. Kirándulás csak egy ízben történt.

Az 1903—4-ik iskolaévben a rendes összejövetelek száma már 10 volt, kirándulás pedig 2 ízben vezetett.

Az 1904—5-ik évben a diszitő szakirányu tanonciskola a VIII. Práter-utcába helyeztetvén át, az ifjusági egyesület szintén ide költözött, hol ugyanazzal a lelkesedéssel s eredménnyel működik, mint előbbi helyén.

Az átköltözéssel járó változások és egyéb felmerült nehézségek folytán az eddig megtartott összejövetelek száma csupán 6 volt. Fenti bajokhoz járult még a szinpad hiánya is, mely nélkül az egyes előadások csak nehezen voltak megtarthatók s így a sokszor nagy számmal jelentkező tanoncok és segítők fellépéseit korlátoznunk, a színjátékok előadását pedig e tanévben végképpen s a legnagyobb sajnálattal elejtenünk kellett.

Most, hogy végre a szinpad elkészült s ünnepies felavatása f. év június hó 8-ára tüzetett ki és a tervbevett anyagi ügyek rendezése is bekövetkezik, van okunk bizni az egyesület komoly föllendülésében; valamint nem kétkedünk abban sem, hogy a többi tanonciskolák testületei vagy megpróbálják az ifjusági egyesületek megalakítását, vagy tanítványaikkal csatlakoznak hozzánk.

Hogy azonban minden valóra váljon s munkánk ideális eredményt érhesen, újból kérjük az illetékes szervező és intéző köröket arra, hogy anyagi támogatásaikat a jövőben, fokozottabb mértékben elhatározní, szent kötelességüknek ismerjék.

Budapest.

Soltész Kálmán.

Királyi Pál emlékezete.

Fényesen sikerült ünnepséget rendezett *Királyi Pál* halálának évfordulója alkalmából május 25-ikén az Országos Magyar Iskolaegyesület, a IX. kerület mester-utcai elemi iskola tornatermében.

Királyi Pál az emberi és polgári erények mintaképe, a magyarság terjesztésének emelkedett szellemű apostola, kinek egész élete méltó példányképpül szolgálhat a serdülő ifjuságnak arra, hogy nemes célokért lelkesedni tanuljon. Született 1819. augusztus 10-én, meghalt 1902. május 25-én.

Az Országos Magyar Iskolaegyesület egyik megalapítóját tisztelettel benne és áldásos emlékét azzal is megörökíteni óhajta, hogy

évenként a főváros egyes városrészeinek iskoláiban fölváltva rendez halála napján ünnepeket és kegyeletes emlékezetére a szorgalmas tanulók közt jutalomkönyveket oszt ki.

A mester-utcai iskola tornatermében az emelvényen *Tóth József* kir. tanácsos, pestmegyei kir. tanfelügyelő, mint az Iskolaegyesület alelnöke és *Ábrányi Emil* főtitkár foglalt helyet. Kétoldalt a Ferencváros vezető férfiai és előkelő urnői sorakoztak.

Az ünnepséget *Vlaszák István* igazgató vezetésével a fiu és leányiskola növendékeinek énekkara nyitotta meg a Himnusszal. Utána *Tóth József* elnök emelkedett hangú megnyitó beszédében megemlékezett *Királyi Pál* érdemeiről és a gyermekek példányképéül állította, akinek eszméi ma is köztünk élnek, amikor itt róla emlékezünk.

A nagyhatású beszédet lelkes éljenzéssel jutalmazták, utána pedig kiosztották a jutalomkönyveket azon tanulóknak, akik a magyar nyelvben legnagyobb előhaladást tanusítottak. Minden könyvhöz még hozzá volt csatolva *Királyi Pál*nak az arcképe és rövid életleírása.

Ezután egy leányka szavalta el nagy hatással *Pósa Lajos*nak „Amikor imádkozunk“ című költeményét és egy németajku fiu mondott magyar köszönetet az Iskolaegyesületnek a rendezett ünnepeért. *Hindy Kálmán* az iskolaszék nevében méltatta azon nagylelkűséget, amelyet az Országos Magyar Iskolaegyesület a magyarosítás és népoktatás terén munkálkodása közben kifejtett.

Pagács János igazgató tartalmas és lendületes beszédében méltatta az Országos Magyar Iskolaegyesület érdemeit, amelyeket hazafias népnevelés terén kifejtett; de megemlékezett a fővárosi tanítók hazafias munkálkodásáról is, amelyet a főváros megmagyarosítása érdekében az Iskolaegyesülettel karöltve kifejtett és amelynek eredményéről ma mindenki meggyőződhetett. Aki hazánk kulturegyesületeivel foglalkozik, tudni fogja, hogy az Országos Magyar Iskolaegyesület az első helyen áll. Célja, melyet kitűzött magának, nemes; mert azt akarja, hogy minden honpolgár szívében, lelkében és nyelvében magyar legyen. És ha az egyesület nemes célját eléri, akkor nagyra törő munkájával örök időkre biztosítani fogja ezt az országot a magyarnak. Legszebb és legnemesebb vonása az egyesületnek, hogy hódításában és diadal utjában nem nyult soha kényszerítő eszközökhöz; hanem szívének igaz szeretetével, elméjének teljes erejével működik Magyarország területén, különösen a nem magyar ajku vidékeken és a székesfővárosban, ahol a magyar nyelv terjesztésében apostolkodik és a magyar szellem ébresztésére és fentartására irányuló minden törekvést anyagilag, szellemileg és erkölcsileg támogat és jutalmaz. E mellett népszerű irodalmi termékek kiadásával és terjesztésével foglalkozik, felolvasásokat rendez, népkönyvtárakat, óvókat és magyar nyelvű tanfolyamokat állít fel, sőt nem magyar ajku vidékeken nép és szakiskolákat is létesít és támogat.

1866-ban a szkf. népiskolái még németek voltak; hála a jó Istennek, ma a porban játszadozó külvárosi gyermekek is csak magyarul beszélnek.

Ma már egész Budapest magyar. E dicső munkában az Orszá-

gos Magyar Iskolaegyesület kivette a maga részét. A Gondviselő vezesse továbbra is önzetlen és hazafias törekvéseiben.

Végül Tóth József elnök mondott köszönetet az iskolaszéknek és a főváros tanítóságának azon hazafias munkálkodásukért, amelyet a főváros magyarosítása terén kifejtettek. Örömmel fognak megemlékezni a Ferencváros hazafiságáról az Iskolaegyesület közgyűlésein és az ország minden részében tartandó üléseiken, amely mindenütt méltó például szolgálhat. Ezután az ünnepség a Szózat eléneklésével véget ért.

M. Gy.

Tanulmányok a pedagógiai lélektan köréből.

(Könyvismertetés.)

A gyermekek képzettársításai.

A tanító nevelői, tudást és ismeret-terjesztő hivatásának akkor felel meg legjobban, ha megismeri tanítványait. Megismeri egyéniségüket, lelkületüket, temperamentumukat. Megismeri gondolkozásmódjukat, gondolatmenetüket. Megismeri azokat a momentumokat, amik agyukat izgalomba hozzák, amikor valamely eleddig nem ismert, nem hallott új dolgok elsajátításánál végbemennek. Kikutatja azt a mozgató erőt, ami szellemi képességüket tevékenységre ingerli. Vizsgálat tárgyává teszi tanítványainak felfogó képességét, hogy azután ebben az irányban adjon ingert agyuk működésére. Az egész szellemi munkásságukat igénybevéve tudnia kell a tanítónak, milyen mértékben, milyen módon ragadnak meg a tanulók egy-egy nekik alapul szolgáló szót, amire egész figyelmüket összpontosítva az előadott anyagot megemésztik, megtanulják. Ha azt elérheti, biztosan számíthat eredményre tanításában. Ha a tanító előtt tisztán él tanítványainak egész benső képe, akkor könnyen, kedvesen, jól tanít.

De hogyan lehet számon tartani 40—50 gyermek elméleti munkálkodását az első fázisától kezdve a megértés végső pontjáig? Hogyan alkalmazkodhatik a tanító 40—50féle gondolkozásu, gyors, gyorsabb, lassu, lassubb avagy egészen merev, csak igen nehezen mozgásba hozható agyműködéshez? Hogyan felelhet meg 40—50⁰féle individualitás okozta szellemi kiváncsornak?

Mindezekre a kérdésekre megfelel Döri S. Zsigmond, polg. isk. tanár abban a tanulmányában, amit a Népművelők Könyvtára 26. ünnepében: „A gyermekek képzettársításai“ cím alatt kiadott.

*

Minden tanítónak pszichológusnak kell lennie. A szellemi életnek törvényei utbaigzítást adnak, irányt szabnak, hogy megismerkedjünk a gyermeki lélekkel. Az új irányu gyermek-lélektan pedig korlátokat von az ingadozásoknak eljárásunkban; alapot nyújt a kísérletezésre, hogy az tulterjengő ne legyen. Biztoságot szerez a tanítónak és biztos eredményre vezet.

A hibás utakat jó előre megmutatja, hogy azokon el ne tévedjünk. Ezzel a tudománnyal foglalkozván, öntudatosá lesz a tanító oktató, nevelői eljárásában, gyakorlati fogások használatában. Önkritikát gyakorolhat magán és így munkássága meg fogja adni a tudományos alapon nyugvó gyakorlatot. Ennek a tudománynak birtokában belelát majd a gyermeki lélek, a gyermeki szellem életének mechanizmusába. Ezzel fejlesztheti, irányíthatja majd tanítványainak szellemi megnyilvánulásait. Ily irányu vizsgálatokat végzett már 1879-ben *Galton*, utána *Wundt*, de leginkább *Zichen*. Meg akartuk állapítani a gyermek képzetársításainak lefolyását. És ezek a vizsgálatok adtak oly erős lökést annak a mozgalomnak, amely a Herbart-féle elavult tantételek megdöntésére irányul. Ugyanis heves vitákat folytatnak most a híres pedagógusok e kérdésben és a kísérleti pszichologia fejlődésével mindinkább nyilvánvalóbbá lesz, hogy ez a vita az ujitók javára fog eldőlni.

Zichen 8—14 éves gyermekeknél végzett vizsgálatokat és pedig négyféle irányban: 1) Megállapította a gyermekek képzetkörét. 2) A képzetársítás lefolyását vizsgálta, ha adva volt egy képzet. 3) Megfigyelte a képzetársítás gyorsaságának lefolyását és 4) számbavette az elfáradás és más körülmények gátoló hatását. Az eredményeket maga a pedagógus dolgozhatja fel; alkalmazhatóságukat maga az oktató állapítsa meg. Épen ezeknek gyakorlati összekapcsolásában ad értékes munkát Döri, midőn minden egyes experimentumnál átviszi tanulmányát a gyakorlatra.

Szépen fejti ki a képzetek keletkezését, a képzetek visszaidézését, az érzéki észrevételek és az emlékezési képek tételét. Minden képzetnek van egy jól felismerhető magva: *közép* vagy *gyújtópont*.

A hozzátapadó gondolatok, érzések adják meg az illető képzet *keretét*. Megkülönbözteti az *egyes*, *összetett* és a *complex* képzeteket. A *általános* vagy *közkepek* fejlődésével ér el a *képzetkör-höz*.

Ziehen vizsgálódásai fényesen igazolták Lange állításait, hogy a gyermek iskolába léptekor elág gazdag képzetkört hoz ugyan magával, de egyrészt a bizonytalanság érzete tartja vissza a helyes feleletől; másrészt a rendezetlenség teljesen megsemmisíti tudásának értékét. Beigazolódott továbbá, mint azt már egy ízben e helyütt Lange alapján kimutattam, hogy igen-igen sok dolog teljesen ismeretlen a gyermek előtt, pedig minden nap beszélünk arról. Lange a gyermekek képzetkörének megállapítására 800 falusi és városi tanulóhoz mintegy 15—20 kérdést intézett. Vizsgálatai tehát a különböző módosításokra nézve is megbízhatók. A tanító feladata lesz tehát az ily kísérletek alkalmazása után egybefüggően, körök szerint megállapítani tanítványainak képzetkörét, hogy ezekből kiindulva, ezekhez újakat csatoljon. Ez eljárásban már a cél kitűzésénél tapasztalatokat kell szereznie a tanítónak, vajjon van-e a gyermekeknek a megtanítandó új tárgyról már valami képzetük.

A *rokon*, *hasonló* képzeteket elválasztja az *időbeli* egymásutánban, a *térbeli együttlétben* keletkezett képzetektől; vagyis az új elnevezés szerint lélektani *megszokást* idéz elő. Az *érintési* és *hasonlósági* képzetársítás érintkezése adja meg a gyakorlatot, azaz a *megszokást*. A

szoktatás fontos szerepe nevelői hatásában megnyilvánul, ha a tanító növendékeiben a jó tulajdonságok iránti érzéket felkelti és őket ezekre szoktatja. A szoktatásra *Bain* két főszabályt állított fel: 1. Minden rendelkezésünkre álló erőnkkel járjunk el akkor, amikor valamely jó szokást felvenni és egy régi rossz szokásról letenni akarunk. 2. Soha se engedjünk meg kivételt önmagunknak, míg az új tulajdonság bennünk erős gyökeret nem vert.

P. Zs.

(Folyt. köv.)

VEGYESEK.

— **“Csipkerózsák”** a címe a *Havas* István most megjelent verskötetének. Csengő-pengő, üde gyermekversikék, olyan elbájolók, mint a virágos réten futkosó, kipirult arcu falusi gyermekek önkénytelen kacagása . . . Nehéz dolog verset írni a kis honpolgároknak, bizony nehéz és tartózkodás nélkül állíthatjuk, hogy: a poéták eleje, ki ehhez a mesterséghez ért. A gyermeknek kicsi az igénye, ráfognak; pedig a fiunak a lovas katonájában, a lány bábuájában egy egész világ gyönyörűsége rejlik, több, mint a felnőttek minden raffinált erőlködésében. Ezt a gyönyörűséget kell tartalmaznia a csilingelő gyermekversikéknek. És *Havas* István mester ebben, ez a kötete az újabb tanubizonyossága. A könyv megjelent a Singer és Wolfner kiadásában, a Filléres Könyvtár vállalatban. Ára 50 fillér.

— **Felügyelet.** A magyar népnek az a naivságában kedves szava jut eszünkbe, amit a 48-as nagy átalakuláskor használt: „Kiütött a — szabadság“. Mi meg most azt mondhatnók: „Kiütött a — felügyelet“. Valóságos járványszertiséggel uralja az emberek agyvelejét ez a gondolat: „felügyelet“. Annyira terjed ez az epidemia, hogy már — különben s egyebekben logikusan gondolkozó — nagy napilap is ilyen hangon ír: „a főváros évenként nyolc milliót költ az iskolákra; de, hogy az iskolák falain belül mit csinálnak, hogyan tanítanak, azt nem ellenőrzi senki“. Tehát örvend annak, hogy megint egy csomó „felügyelővel“ gazdagodott a világ. A tanítóképző tanárok egyesületének volt elnöke, dr. *Kovács* János, hiába hangoztatja a maga egyedül helyes felfogását: „nem felügyelet teszi jóvá az iskolát, hanem a jó tanítóképzés, a szolgálati pragmatika; s nem a tanítók dolga és érdeke a felügyelet sürgetése“. Minden okos szó hiába hangzik el azokkal szemben, akik egyénileg jobbnak és kényelmesebbnek tartják másokra felügyelni, mint az iskolai kemény munkában *közvetlen* résztvenni. A felügyelőségre aspirálók szofisztikus okoskodásának a befolyása alatt „ütött“ tehát „ki a — felügyelet“. Új és külön felügyeletet kérnek a tanítóképzőknek; új, külön felügyeletet a polgári iskoláknak; külön-külön felügyelet kell a rajznak, tornának, éneknek, kézimunkának; külön-külön felügyelő kell a gazdasági, a háztartási iskoláknak, a kisegítő osztályoknak, a hibásbeszédűek csoportjának. De mivel a bizalmatlanságnak nem csupán az iskolai munkában tényleg résztvevők irányában van jogosultsága, hanem a — *felügyelők* irányában is, el lehetünk rá készülve, hogy a legközelebbi jövő felszínre hozza a *felügyelők fel-*

ügyeletének kérdését is. Követelni fogják az iskolaszékek felügyeletét, az igazgatók felügyeletét, a tanfelügyelők felügyeletét, a főigazgatók felügyeletét, rajzfelügyelők felügyeletét, tornafelügyelők, kézimunka felügyelők, dadogó felügyelők felügyeletét. És létszen a világ olyan gazdag a felügyelőkben, hogy kezük között — mint a sok baba között a gyerek — elvész a . . . tanító. De jó világ is lesz ez azokra, akiknek jobban esik felügyelni, mint — dolgozni! . . .

— **Meghívó.** A fehérmegyei tanítótestülethez tartozó Váli járás tanítóköre f. év június 8-án d. e. 9 órakor a martonvásári iskolában tartja rendes tavaszi gyűlését, melyre a testület tagjait és a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívjuk. Tárgyak: 1. Reggel fél 9 órakor a helybeli plébánia templomban isteni tisztelet a koronázási ünnep emlékére. 2. Istentisztelet után kivonulás a temetőbe Deák Gerzson árvaházi volt gondnok sirjának megkoszoruzására. 3. Elnöki jelentés és a gyűlés megnyitása. 4. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 5. Deák Gerzson méltatása. Felolvassa: Varga Lajos ur árvaházi gondnok Martonvásárról. 6. „Tuberkulózis a gyermekkorban“. Előadó: Dr. Varga István ur körorvos Martonvásárról. 7. Az írás és olvasás tanításának jelképes és szotagoló módszere“. Gyakorlati előadás, tartja: Jovicza S. Sándor, székesfővárosi tanító. 8. „A mese a népiskolában“. Felolvasás, tartja: Pusztai Jenő, árvaházi családfő Martonvásárról. 9. A Tanügyi Értesítőben közzétett „Egy szerény indítvány“ tárgyalása. 10. Indítványok. 11. A jövő gyűlés helyének meghatározása. — Martonvásár, 1905. május 25. — *Pusztai József* elnök, *Mandl Kálmán* jegyző.

— **Gyermek-rajzkiállítás.** A Gyermek-rajzkiállítás, amelynek anyagát *Györgyi Kálmán* fővárosi rajzszakfelügyelő a főváros egyes iskoláiból gyűjtött össze és rendezett el fokozatos sorrendbe, f. hó 1-én nyílt meg. A megnyitást dr. *Bárczy István* tanügyi tanácsos végezte. Megnyitó beszédében a modern pedagógiai vívmányokról szólt. Különösen nagy jövőt jósolt az új rajztanítási methodusnak, amely nemcsak tanító, de nevelő, művészetre, műérzékre reávezető módszer. Majd végig megszemlélte az egyes kollekciókat, amelyek mindegyikénél élénk érdeklődéssel kérdéseket intézett az őt utjában kísérő *Györgyi Kálmán* szakfelügyelőhöz. A kiállítás megnyitásán a Rajztünárok orsz. egyesületének elnéksége is jelen volt; továbbá *Nádlér Róbert*, *Dörre Tivadár*, *Szikla Gábor* stb. nevesebb rajzpedagógusaink.

Tartalom.

Az Országos ifjusági tornaverseny. - A kartársakhoz. — Az Otthon tisztelése. — „Budapest Székesfővárosi Iparos Ifjusági Egyesület“. — Királyi Pál emlékezete. — Tanulmányok a pedagogiai lélektan köréből. — Vegyesek.

Cimbalmok,

a legujabb találányu kitünő zongora hangnak, dupla acél szerkezetűek későnek saját műhelyemben jójátás mellett. Részletfizetésre is kapható. Az **Ön-tanulási cimbalom iskola**, a melyből mindenki megtanulhat magányosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni, kapható **10** koronáért

KOVÁCS JÁNOS oklevel es cimbalomtanárnál.

Budapest, Erzsébet-körút 5.

NEUMARK MANÓ uri-cipész

VII. ker., Barcsay-utca 16. szám.

Készít uri-, női- és gyermek-cipőket.

Tanító uraknak
2 forint havi részletre.

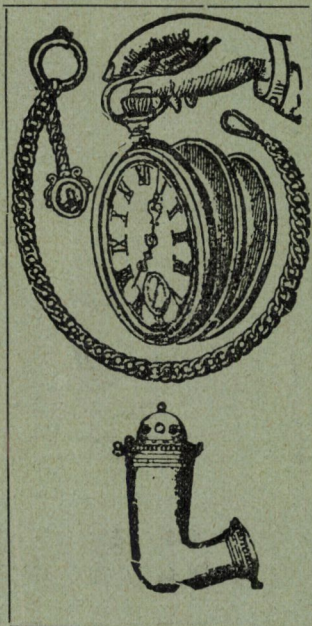
Levelezőlapon nyilvánított óhajra házhoz megy.

Tanítóknak

alkalmas mellékjövedelem,

ha a Löwy József sirkóraktár-cégét ajánlják, ahol már 10 koronától feljebb remek kivitelű sarkók kaphatók. Raktár: Bpest, II., Fő-utca 88., (Pálffy-tér mellett.) Ha a megrendelő az ajánlóra hivatkozik, vagy ha az ajánlótól levéllileg előre bejelentett vevő vásárol, ugy a közvetítési díj föltétlenül ki lesz fizetve. Szolid és tisztességes kiszolgálás, melyről a cég régi jó hírve kezeskedik.

Még eddig nem létezett!!

Egy valódi horgony járasu rem. óra 36 óráig jár egy felhuzásra, világító számlappal **3** frt. **80** krajozár, egy kinal ezüst lánc **80** kr., egy valódi magyar állásu tajték pipa **1** frt **40** kr.

5 évi jótállással.

Mind a három tárgy együttvéve

5 frt 50 kr.

postaköltséggel együtt.

Meg nem tetszés esetén a pénz visszaküldetik.
ELVEM NAGY FORGALOM OSEKÉLY HASZON.

Szétküldési raktár:

KORMOS BÉLA

MŰÖRS ÉS ÉKSZERÉSZ

Budapest, VII., István-ut 28.

90 Minden **90**
óra javítás

2 évi jótállás mellett. Vidéki javítások pont. eszközölt. krajozár.

Mindenféle tárgyról

Zálogcédulát,

törött aranyat, ezüstöt, drága köveket, gyöngyöt, régi-
séget, régi papir- és ércpénzeket legmagasabb árban
veszek.

Zalogházból kiváltott órákat, arany ékszertárgyakat
a legolcsóbban eladok.

Javításokat jótállás mellett készítetek

KERTÉSZ MÓR

óras és ékszerész

Budapest, Király-útca 85.

Fogak

szájpadlás és a gyökér eltávolítása nélkül 3
koronától feljebb. Az általunk elkészített
és a párisi fogorvosi akadémia kiállításán
arany éremmel és a diszkereszttel kitüntet-
tett fogak nagyon könnyen megszokhatók
és beszédnél semmiféle nehézséget nem okoz-
nak. Vidéki megrendelések 12 óra alatt elké-
szíttetnek csakis a fogorvosi intézetben

Budapest, Erzsébet-körút 50.

a Royal-szállóval szemben. Fogorvos: LÖFFLER
EMIL. Rendelés: 9—12-ig, 3—7-ig. Fogtechnikai
főnök: GROSSMANN S. Fogad egész nap. Fáj-
dalomnélküli fogműtétek 2 korona. Tartós tömések
3 korona. Rossz és fájós fogak aranykoronával
lesznek ellátva, továbbá új, amerikai eltá-
volíthatatlan aranyhidak 10 évi jótállás
mellett készíttetnek.

**Mérsékelt árak,
részletfizetés mellett is.**

Tanítóknak 30 százalék enged-
mény és díjmentes foghúzás.

Legelegénysebbak a Glória Reform-cipők.

Férfi cipők :

Regatta chevreaux ----- frt 4.—
Box füzös..... „ 4.50
Chevreaux füzös..... „ 4.50
Amerikai széles talpu box „ 6.—
Ugyanaz chevreaux ---- „ 7.—

Női cipők :

Regatta chevreaux --- frt 3 50
Box füzös..... „ 4.30
Chevreaux füzös..... „ 4.30

Gombosak 50 krral drágábbak.
Sikkes párisi díjat, igen könnyű,
miáltal lábfájás és tyukszem
megszünik.

Vidékre utánvétellel.

Mértékvetelnek elegendő haris-
nyában a lábtalp körülrajzolása.

Glória cipőiparvállalat
Budapest, Vörösmarty-utca 20.

A „Kalap király”

3, 4, 5 koronás különle-
gességekben speciálista.
Kossuth Lajos-uteza (Klotild-palota.)